

การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชน
ชนเผ่ามูเซอแดง ในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน*
The Study of Using the Model for Enhancing Red Lahu Youth's Social
Skills in Pangmapha District, Mea Hong Son Province

กัญญา สมบูรณ์^{1**}
Kanya Sombun^{1**}

¹หลักสูตรดุริยศึกษาศาสตร์ สาขาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
เลขที่ 202 ถนนโชตนา ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300

¹Doctor of Philosophy Program in Educational Leadership and Human Resource Development
202 Chotana Road, Changphuak Sub-District, Muang District, ChiangMai 50300

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 4 กลุ่ม คือ ผู้ปกครอง ของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง จำนวน 10 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ และภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 10 คน ครูผู้สอนหรือเคยสอนเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง จำนวน 10 คน และเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง จำนวน 30 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง ส่งผลให้เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีพฤติกรรมทางทักษะทางสังคมที่เห็นได้ชัดมากที่สุด คือ ทักษะทางสังคมด้านจิตสาธารณะ เนื่องจากทักษะด้านจิตสาธารณะสามารถดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม และมีพฤติกรรมที่แสดงออกชัดเจน และทักษะทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด คือ ทักษะความซื่อสัตย์สุจริต เนื่องจากการพัฒนาทักษะความซื่อสัตย์สุจริตนั้นจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาที่นานมากขึ้น ทั้งนี้ เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงมีพฤติกรรมทางทักษะทางสังคมที่อยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากรูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่จัดทำขึ้น เป็นรูปแบบที่ใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดทำ จึงจัดทำรูปแบบได้เหมาะสม ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง

*เรียบเรียงจากดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

** ผู้เขียนหลัก

อีเมล: nine_kanya@hotmail.com

คำสำคัญ

เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง ทักษะทางสังคม การใช้รูปแบบ

Abstract

This dissertation has 1 objective, this is studying the results of the model intervention for capacity building of Red Lahu Youth in Pangmapha District, Maehongsorn Province. The study representative sample are 4 groups; caregivers of Red Lahu Youth 10 people, intellectuals and local wisdom 10 people, teachers who taught those Red Lahu youths 10 people, and Red Lahu youths 10 people, themselves from purposive sampling. The Instrumentation are the In-Depth Interview, Focus Group and the questionnaire. The qualitative analysis by interpretation of its contents. The research finding is the results of changing in learning process of social skills has been summarized that youths who attended the activities according to capacity building of social skills for Youth Red Lahu in Pangmapha District, Maehongsorn. The most changing social skill is Public Consciousness and the least changing social skill is the Upright Skill. And all of the social skills are improving in the good level because the model intervention for capacity building of Red Lahu Youth in Pangmapha District Maehongsorn Province use the community based for creating so the model is appropriate for The Red Lahu Youth.

Keywords

Red Lahu Youth Social Skills, Using the Model

บทนำ

ทักษะทางสังคมนั้น เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญสำหรับมนุษย์ที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ทักษะทางสังคมเป็นทักษะสำคัญของการแก้ปัญหา และเป็นกลุ่มทักษะที่มนุษย์ต้องเรียนรู้เพื่อการอยู่รอดและการมีปฏิสัมพันธ์กันในสังคม (อณูทิพย์ ธารทอง, 2538) นอกจากนี้ ทักษะทางสังคมยังเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญและจำเป็นทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคคลทุกเพศทุกวัย เพื่อใช้ในการปฏิสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสารและการอยู่ร่วมกัน บุคคลที่มีทักษะทางสังคมดีจะสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมได้ (จรีลักษณ์ รัตนพัทธ์, 2557) ทั้งนี้ การพัฒนาทักษะทางสังคมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตามลำดับจากวัยเด็กสู่วัยรุ่นซึ่งผู้เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญเพื่อเป็นรากฐานในการนำมาซึ่งการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขของมนุษย์ และหากเมื่อพูดถึงช่วงวัยรุ่นนั้น ถือเป็นช่วงที่จำเป็นอย่างยิ่งในการได้รับการพัฒนาทักษะทางสังคมเนื่องจากเยาวชนเป็นวัยที่สำคัญในการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ที่จะสามารถรับผิดชอบตนเองได้ เช่น เริ่มเรียนรู้ในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

การให้ความเป็นเพื่อนกับบุคคลอื่น เป็นต้น สังคมของเยาวชนจะเริ่มอยู่กับกลุ่มและกับเพื่อนวัยเดียวกัน เด็กจะเริ่มเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เริ่มเรียนรู้มารยาททางสังคมและนิสัยเหมือนเด็กเล็ก ๆ จะเริ่มลดลง (อุไร สุมาริธรรม, 2546) ทั้งนี้ เมื่อก้าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคม ประสบการณ์ที่บ้าน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเยาวชน กล่าวคือหากว่าเด็กได้เจริญเติบโตมาจากครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่น ความเป็นมิตร พ่อ แม่ ได้แสดงความรัก และ ยอมรับในตัวเยาวชนก็จะทำให้เยาวชนมีพัฒนาการและบุคลิกภาพที่ดี นอกจากนี้ ประสบการณ์ในโรงเรียนก็ยังเป็นอีกปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของเยาวชน กล่าวคือ ในโรงเรียนเองก็ได้จัดประสบการณ์ และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมให้กับเยาวชน เช่น โรงเรียนจัดให้มีสนามเด็กเล่น ห้องสำหรับทำกิจกรรม กิจกรรมจิตสาธารณะ กิจกรรมชุมนุมที่ส่งเสริมทักษะอาชีพ กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมสร้างผู้นำและสภานักเรียน เป็นต้น (กรมวิชาการ, 2557) จากข้อมูลของกรมสุขภาพจิต (2557) ระบุว่า ความเข้าใจในพัฒนาการตามช่วงวัยโดยเฉพาะวัยรุ่นหรือเยาวชนเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและอารมณ์อย่างรวดเร็ว การพบปะกับผู้คนในสังคมของพวกเขาจึงมีความเสี่ยงสูงที่จะขัดแย้งในการปฏิสัมพันธ์กัน อันเกิดจากการขาดทักษะทางสังคม ประกอบกับผู้ปกครองมีบทบาทน้อยลงจากเดิม นอกจากนั้นเยาวชนเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ รวมไปถึงพัฒนาการทางด้านสังคมด้วยจึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทางสังคม อันเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เราเข้าใจถึงพฤติกรรมทางจิตใจของเยาวชนได้ ซึ่งบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ โรงเรียนหรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะทางสังคม สามารถเป็นผู้ช่วยให้เยาวชนมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ เยาวชนจะเรียนรู้ เชื้อฟัง กฎ กติกาและทำตามระเบียบของสังคม (อุษณีย์ โปธิสุข, 2554, 132) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในด้านการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, 2 – 7)

อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นอำเภอที่ตั้งอยู่บนในเขตพื้นที่ภูเขาสูงสลับซับซ้อน การคมนาคมจากอำเภอปางมะผ้าไปยังจังหวัดแม่ฮ่องสอน หรือจังหวัดใกล้เคียงเป็นไปด้วยความลำบาก มีประชากรที่เป็นชนเผ่ามากมายหลายชาติพันธุ์ คือ ไทยยวน (คนพื้นเมือง) คนไต (ไทยใหญ่) ลีซู ปะโอ มังกะเหรี่ยง ลัวะ มูเซอดำ มูเซอเหลือง และมูเซอแดง ทั้งนี้ชนเผ่าส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในอำเภอปางมะผ้านั้น คือชนเผ่ามูเซอแดง ซึ่งชนเผ่ามูเซอแดงยังมีความแตกต่างทางภาษา วัฒนธรรม จารีตประเพณี ความเชื่อและค่านิยมจากสังคมทั่วไป จากอดีตชนเผ่ามูเซอแดง เป็นชนเผ่าที่อาศัยพึ่งพากัน ร่วมแรงกัน ดำเนินวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรม แต่เมื่อสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป สภาพแวดล้อมทั้งในด้านของเทคโนโลยี การสื่อสารเปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตมากขึ้น ทำให้ชนเผ่ามูเซอแดง เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงความคิด วิถีชีวิต วัฒนธรรม ซึ่งส่งผลต่อทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง ด้านความพอเพียง ความซื่อสัตย์สุจริต การสื่อสาร ภาวะผู้นำ และจิตสาธารณะ

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของชนเผ่ามูเซอแดงที่ส่งผลให้เกิดปัญหาทักษะทางสังคมนั้น จะเห็นได้จากการที่ชนเผ่ามูเซอแดงอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และมีความเชื่อว่าสิ่งของทุกอย่างเกิดขึ้นในธรรมชาติ สามารถหาใหม่ได้เสมอและไม่มีวันหมดไป จึงทำให้ชนเผ่ามูเซอแดงไม่ประหยัดและอดออม การอยู่ร่วมกันแบบพี่น้องอยู่ในกลุ่มของชนเผ่ามูเซอแดง ทำให้ชนเผ่ามูเซอแดงใช้ภาษามูเซอแดงเป็นหลักในการติดต่อสื่อสาร ส่งผลให้ชนเผ่ามูเซอแดงไม่กล้าพูดภาษาไทย และเขินอายเมื่อต้องใช้ภาษาไทย (นภัสสร วุฒินันท์สกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 พฤษภาคม 2557) ทั้งนี้ การที่วัฒนธรรมดั้งเดิมเป็นการอยู่ในครอบครัวขยาย สิ่งของทั้งหลายที่อยู่ในบ้านเป็นของส่วนรวม สามารถหยิบใช้ได้โดยไม่บอกกล่าว ทำให้เกิดปัญหาด้านความซื่อสัตย์สุจริต นอกจากนี้ การที่ชนเผ่ามูเซอแดงมีผู้นำที่สำคัญ 3 ฝ่ายเป็นหลักในการตัดสินใจในทุก ๆ เรื่องที่เกิดขึ้นในชุมชน ทำให้ชนเผ่ามูเซอแดงไม่กล้าที่จะตัดสินใจ หรือกล้าที่จะแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านทักษะการมีภาวะผู้นำ นอกจากนี้การที่ชนเผ่ามูเซอแดงอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และมีวิถีชีวิตที่รักสันโดษ ทำให้ชนเผ่ามูเซอแดงไม่นำตัวเองเข้ามาในพื้นที่สาธารณะมากนัก ส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคมด้านจิตสาธารณะ (เสริมศักดิ์ มงคลชัยวารี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤษภาคม 2557)

จากประสบการณ์การทำงานในพื้นที่อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอนของผู้วิจัยได้สัมผัสและรับรู้ถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชนเผ่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมชนเผ่าของมูเซอแดงในอำเภอปางมะผ้า ที่มีทั้งความเหมือน ความแตกต่าง ความคล้ายกัน และการใช้วัฒนธรรมร่วมกันกับชนเผ่าอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในอำเภอปางมะผ้า จึงได้จัดทำและใช้รูปแบบที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงโดยเฉพาะ และได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงอำเภอปางมะผ้า เพื่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงอำเภอปางมะผ้า (Lahu Model) (กัญญา สมบูรณ์, 2559, 122) ซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงโดยเฉพาะ ประกอบด้วยทักษะทางสังคมทั้ง 5 ด้าน คือ ทักษะด้านการสื่อสาร ความซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง จิตสาธารณะ และภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นทักษะทางสังคมที่ส่งผลให้เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถตัดสินใจได้อย่างมุ่งมั่น มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง คำนึงถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและสังคมก่อนการดำเนินการสิ่งต่าง ๆ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง ในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมของชนเผ่ามูเซอแดงและสังคมในยุคปัจจุบัน

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ดังนี้

1) ผู้ปกครองเยาวชนชนชนเผ่ามูเซอแดง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ผ่านการอบรมโดยรูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนชนเผ่ามูเซอแดง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 10 คน

2) ผู้ทรงคุณวุฒิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 10 คน

3) ครูที่สอนหรือเคยสอนเยาวชนชนชนเผ่ามูเซอแดงที่ผ่านการอบรมโดยรูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนชนเผ่ามูเซอแดง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา จำนวน 10 คน

4) เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน อายุระหว่าง 13 - 20 ปี ที่ผ่านการอบรมโดยการใช้รูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนชนเผ่ามูเซอแดง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 30 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

รูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนชนเผ่ามูเซอแดงในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่สอดคล้องกับบริบทของชนเผ่ามูเซอแดงและสังคมในยุคปัจจุบัน ซึ่งรูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนชนเผ่ามูเซอแดงในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมของชนเผ่ามูเซอแดงและสังคมในยุคปัจจุบัน ประกอบด้วย กิจกรรมเตรียมความพร้อมในการพัฒนาโดยเรียนรู้ผ่านวัฒนธรรม คำสอน และคติของชนเผ่ามูเซอแดง กิจกรรมเสริมสร้างทักษะด้านการสื่อสาร กิจกรรมเสริมสร้างทักษะด้านความซื่อสัตย์สุจริต กิจกรรมเสริมสร้างทักษะด้านภาวะผู้นำ กิจกรรมเสริมสร้างทักษะด้านการอยู่อย่างพอเพียง กิจกรรมเสริมสร้างทักษะด้านการมีจิตสาธารณะและกิจกรรมการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามทฤษฎี 21 วันแห่งการเปลี่ยนแปลง (กัญญา สมบุญ, 2559, 122)

3. ขั้นตอนการวิจัย

3.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนชนเผ่ามูเซอแดงในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.2 ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาเยาวชนชนชนเผ่ามูเซอแดงผ่านรูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนชนเผ่ามูเซอแดง

3.3 ขั้นตอนที่ 3 บันทึกผลที่เกิดขึ้น (Happened Record) หลังจากการใช้รูปแบบที่เสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนชนเผ่ามูเซอแดง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน (Lahu Model) โดยที่ผู้วิจัยได้ติดตามผลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) การตอบแบบสอบถาม (Questionnaire) ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเยาวชนชนชนเผ่ามูเซอแดงอาสา เครือข่ายเยาวชนอาสา ผู้ปกครอง ครู และผู้นำท้องถิ่น

3.4 ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบผลการพัฒนาจากทุกฝ่าย (Unanimous Check) ดำเนินการโดยประเมินทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงทั้ง 5 ด้าน หลังจากการได้รับการอบรม สอบถามเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงเกี่ยวกับความพึงพอใจ การสอบถามผู้ปกครองของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงทักษะทางสังคมทั้ง 5 ด้าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลอันเกิดจากรูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง อำเภอปางมะผ้าโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิท้องถิ่น สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ปกครอง สัมภาษณ์เชิงลึกเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง บันทึกการสนทนากลุ่มครูผู้ปกครอง เยาวชนอาสาและเครือข่ายเยาวชนอาสา

ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาทักษะทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสู่รูปได้ว่า เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้าร่วมกิจกรรมตามกระบวนการเสริมสร้างทักษะทางสังคมเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง ในอำเภอปางมะผ้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่พัฒนาขึ้นตามพฤติกรรมอย่างเห็นได้ชัด คือทักษะด้านการมีจิตสาธารณะ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะการมีภาวะผู้นำ ทักษะการอยู่อย่างพอเพียง และทักษะความซื่อสัตย์สุจริต สามารถกล่าวเป็นทักษะทางสังคมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ทักษะทางสังคมด้านการมีจิตสาธารณะ เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการอบรม หลังจากเข้ารับการอบรมแล้วพวกเขารู้จักการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในโอกาสที่เหมาะสมและเต็มใจ กล่าวคือมีการช่วยเหลือชุมชน และผู้ปกครองในการทำความสะอาดหรือการช่วยเหลืองานบิดา มารดาและผู้ปกครองอย่างเต็มใจ รู้จักการถามเพื่อแสดงความช่วยเหลือ เกิดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ทำประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับครอบครัวและชุมชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงคนหนึ่ง ได้กล่าวว่า “เพื่อนผมชอบทำทุกสิ่งทุกอย่างตามผม หากผมขับรถเร็ว พวกเขาเพื่อน ๆ ก็จะใช้เร็ว ๆ ตาม หากผมดื่มเหล้า พวกเขาเพื่อน ๆ ก็จะใช้ดื่มตามไม่ว่าจะทำอะไร เขาจะทำตามผมทุกอย่าง ผมเลยชวนเพื่อน ๆ ไปทำความสะอาดที่ศาลากลางบ้าน เขาก็ถามผมว่า ไปทำไม ทำแล้วได้อะไร ผมเลยตอบว่า ทำแล้วได้อะไรเยอะนะเพื่อน แล้วผมก็ถือไม้กวาดไปเตรียมกวาด ผลปรากฏว่าพวกเขาตามผมมาทำด้วย ผมภูมิใจมาก”

2. ทักษะทางสังคมด้านการสื่อสาร เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการอบรมมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารได้อย่างชัดเจน เข้าใจความหมายอย่างถูกต้อง กล่าวคือรู้จักการฟังมากยิ่งขึ้น จากเดิมเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงไม่ค่อยฟังสิ่งที่ผู้ปกครองสอนหรือเสนอแนะเท่าไร แต่หลังจากได้รับการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง ทำให้เยาวชนมีสติและความรอบคอบมากยิ่งขึ้น ดังนั้น พวกเขาจึงรู้จักที่จะหยุดฟัง และไตร่ตรองสิ่งต่าง ๆ ที่พวกเขาได้รับมา ดังที่

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มคนหนึ่ง ได้กล่าวว่า “สำหรับลูกของเราจากที่ผ่านมาก็คงไม่ค่อยฟังเท่าไร ตอนนี้รู้สึกเหมือนเขาฟังเรามากยิ่งขึ้น ถ้าเราสอน เขาก็จะฟัง โดยให้เราพูดให้จบ และเขาก็จะแสดงผลของเขา แต่เราต้องมีเหตุผลในการพูดคุยกัน นอกจากนี้ตอนนี้เป็นผู้หน้าที่ดีให้ห้อง ให้นักเรียน ก่อน 7 โมง ให้นักเรียนตื่นแล้ว แต่ไม่ทราบว่าเวลาที่ตัวเขาเองมาโรงเรียน จะเป็นอย่างไร” นอกจากนี้ ยังมีผู้ร่วมการสนทนากลุ่มอีกคนหนึ่งได้กล่าวว่า “เมื่อก่อนเวลาเราดุลูกเรา เขาจะไม่โหมมาก และเรายังพูดไม่จบ เขาก็เถียงและขึ้นเสียงกับเรา แต่หลัง ๆ มาแล้ว ลูกเราไม่ค่อยเถียงเราเลย” (ข้อมูลการสนทนากลุ่มเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2559) ทั้งนี้ เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่ผ่านการพัฒนาตามรูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง อำเภอปางมะผ้า มีพฤติกรรมด้านการสื่อสารที่สุภาพยิ่งขึ้น ใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่พวกเขาเผชิญ ทั้งนี้ พวกเขามีความกล้าในการที่จะปฏิเสธสิ่งยั่วยุต่าง ๆ โดยใช้ภาษาที่เหมาะสม และแสดงผลหรือความต้องการของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือแม้กระทั่งการใช้ภาษาในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงกับเพื่อน กับผู้ปกครองหรือผู้ใหญ่ที่เข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตของพวกเขาทุกสถานการณ์

3. ทักษะทางสังคมด้านการมีภาวะผู้นำ เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการอบรมมีการแสดงและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นแล้วนำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล กล่าวคือ พวกเขารู้จักการขอโทษเมื่อตนเองทำผิด ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแม้ว่าตนเองคิดแตกต่าง และมองว่าความแตกต่างก่อให้เกิดการพัฒนาได้อย่างเหมาะสม เริ่มที่จะยึดเหตุผล รู้จักการเอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักการปฏิเสธ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ดี กล้าที่จะตัดสินใจที่เหมาะสมตามสถานการณ์ ดังที่เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงมีพฤติกรรมด้านการเป็นผู้นำที่มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ซึ่งเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการสนทนากลุ่มคนหนึ่งได้กล่าวว่า “หนูรู้สึกเข้าใจคนอื่นมากขึ้น เมื่อก่อนหนูเป็นผู้หน้าที่เอาความเข้าใจของตัวเองเป็นหลัก แม้บางครั้งหนูรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น แต่หนูก็จะยึดเหตุผลของตนเอง และเอาเหตุผลของหนูลบล้างเหตุผลของเพื่อน ๆ แต่ตอนนี้หนูว่าหนูรับฟังเพื่อนมากขึ้นและพวกเรา คุยกันด้วยเหตุผลมากกว่าเมื่อก่อน” (ข้อมูลการสนทนากลุ่มเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2559)

4. ทักษะทางสังคมด้านอยู่อย่างพอเพียง เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการอบรมเกิดการดำรงชีวิตอย่างพออยู่พอกิน โดยใช้หลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้เงื่อนไขความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิต กล่าวคือ เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงมีความอ่อนโยนและมีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น เป็นผู้ใหญ่มากยิ่งขึ้น เริ่มที่จะจัดการกับตนเองมากยิ่งขึ้นโดยใช้หลักของการมีเหตุผล รู้จักการวางแผนในการใช้จ่าย รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางเพศ เยาวชนที่เข้ารับการสนทนากลุ่มได้กล่าวว่า เมื่อก่อนตนเป็นคนที่มีกจะไม่ใช้ถุงยางอนามัยเวลามีเพศสัมพันธ์ แต่เมื่อได้เรียนรู้ผ่านคู่มือการเสริมสร้างทักษะทางสังคมแล้ว ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านเพศ รู้จักการปฏิเสธ รู้จักการป้องกัน มากยิ่งขึ้น โดยที่เยาวชนคนหนึ่งได้กล่าวว่า “ผมเป็นคนหนึ่งที่มีแฟน เมื่อก่อนเวลาผมมีเพศสัมพันธ์ ผมจะไม่ค่อยใช้ถุงยางอนามัย แต่พอผมได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการนี้ ผมคิดว่า ผมควรจะป้องกันตนเองจากความเสี่ยงต่าง ๆ และเป็นการป้องกันความเสี่ยงเรื่องของการท้องของแฟนผม” นอกจากนี้ เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงอีกคนหนึ่ง

ได้กล่าวว่า “หนูรู้สึกที่หนูรู้จักการปฏิเสธมากขึ้น และหนูก็ปฏิเสธโดยที่ไม่ได้ทำให้หนูกับแฟนทะเลาะกันด้วย” (ข้อมูลการสนทนากลุ่มเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2559) สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดภูมิคุ้มกันในตนเองได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการอบรมมีความรู้สึกทางบวกต่อวัฒนธรรม ประเพณีของพวกเขามากยิ่งขึ้น สามารถเป็นตัวอย่างและเป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมของตนเองไม่ให้เลือนหายไปอย่างสมเหตุสมผล

5. ทักษะทางสังคมด้านความซื่อสัตย์สุจริต เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการอบรมมีความซื่อตรงต่อตนเองบิดา มารดา ครู และคนรอบข้าง กล่าวคือ เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงมีความรู้สึกสำนึกต่อวัฒนธรรมของตนในทางบวกมากยิ่งขึ้น พวกเขามีความตั้งใจที่จะร่วมประเพณีของชนเผ่าของตนเอง แม้กระทั่งเรื่องของการร่วมพิธีขอขมาผู้ใหญ่ หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านลบในครอบครัว มีสติในการคิดและหยุดคิดในสิ่งที่เป็นด้านลบ เช่น การไม่ขโมยของของผู้อื่น หรือไม่ขโมยของผู้ปกครอง ดังที่ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มคนหนึ่งได้กล่าวว่า “เมื่อก่อนหนูขโมยเงินแม่บ่อยมาก แต่หนูไม่เคยขโมยเยอะ จะแอบเอาแค่ 5 บาท 10 บาท แต่หลังจากที่หนูมาอบรม หนูกลับไปบ้านหนูก็คิดว่าหนูจะแอบขโมยเงินของแม่มาเพื่อเก็บไว้สำหรับใช้ในงานกินวอ แต่พอคิดถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่หนูได้อบรม หนูก็หยุดคิด และหนูมองว่าหนูไม่จำเป็นต้องขโมยแล้ว เพราะพอถึงเทศกาลกินวอ แม่ก็ให้เงินหนูอยู่ดี หากเงินไม่พอ หรืออะไร หนูก็สามารถขอแม่ได้ แม่ไม่ให้ก็ไม่เป็นไร ดีกว่าการขโมยเยอะเลย เพราะหากขโมยแม่จับได้แม่ก็จะเสียใจ” เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มอีกคนหนึ่ง ได้กล่าวว่า “ผมเป็นคนที่ไม่ค่อยจะช่วยพ่อแม่ทำงานครับ หลังเลิกเรียนกลับบ้านผมก็จะเอากระเป๋าไว้และขี่มอเตอร์ไซด์ออกไปเที่ยวต่อ แต่ตอนนี้ ผมรู้สึกว่า ผมอยากช่วยแม่ผมทำงานบ้างครับ อย่างน้อย เราก็ช่วยผ่อนเบาภาระของแม่เราได้ ผมเลยถามแม่บ่อยขึ้น ว่า แม่มีอะไรให้ผมช่วยไหม แต่แม่ผมพอได้ยินอย่างนี้ผมรู้สึกว่าแม่ผมเกิดอาการงอแง แต่ผมจะพยายามถามแม่ให้มากขึ้น” ทั้งนี้ เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงมีพฤติกรรมร่วมอยู่กับครอบครัวที่ดีขึ้น ซึ่งมีเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงคนหนึ่งเข้าร่วมการสนทนา กล่าวว่า “เมื่อก่อนผมเป็นคนใจร้อนมากเลย หากพ่อ ผมบ่นหรือด่าว่า ผมก็จะตะโกนใส่พ่อ และทำอารมณ์เสียกับพ่อ บางครั้งพ่อผมก็เสียใจ ผมรู้ แต่ตอนพ่อบ่นผมหงุดหงิดจริง ๆ แต่ผมรู้สึกว่าหลัง ๆ มาเนี่ย ผมใจเย็นขึ้น พ่อผมบ่น ผมก็จะฟังพ่อมากขึ้น เพราะทุกคำที่พ่อ สอนผมว่ามันดีกับตัวผม หลังจากที่ผ่านมาการอบรมมา ผมไม่เถียง และไม่ขึ้นเสียงกับพ่อแล้ว แต่จะพยายามคุยกับพ่อด้วยเหตุผล” (ข้อมูลการสนทนากลุ่มเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2559)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมของชนเผ่ามูเซอแดงและสังคมในยุคปัจจุบัน สรุปได้ว่า เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมผ่านรูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอนเกิดการเปลี่ยนแปลงทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง กล่าวคือ ทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับจากพฤติกรรมที่เห็นได้ชัด คือทักษะด้านการมีจิตสาธารณะ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะการมี

ภาวะผู้นำ ทักษะการอยู่อย่างพอเพียง และทักษะความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งนี้ ทักษะทางสังคมด้านการสื่อสาร
เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการอบรมมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารได้
อย่างชัดเจน เข้าใจความหมายอย่างถูกต้อง ทักษะทางสังคมด้านความซื่อสัตย์สุจริต เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง
ที่เข้ารับการอบรมมีความซื่อตรงต่อตนเองบิดา มารดา ครู และคนรอบข้าง ทักษะทางสังคมด้านอยู่อย่างพอเพียง
เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการอบรมโดยดำรงชีวิตอย่างพออยู่พอกิน โดยใช้หลักความพอประมาณ
ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้เงื่อนไขความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิต
ทักษะทางสังคมด้านการมีจิตสาธารณะ เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการอบรม หลังจากเข้ารับการอบรมแล้ว
พวกเขาจะรู้จักการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในโอกาสที่เหมาะสมและเต็มใจ ทักษะทางสังคมด้านการมีภาวะผู้นำ
เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการอบรมมีการแสดงและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นแล้วนำไปสู่การตัดสินใจ
อย่างมีเหตุผล เมื่อเห็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง ซึ่งมีการเปลี่ยนมากน้อยไม่เท่ากัน
แต่การกระทำที่ส่งผลให้ตกผลึกเป็นนิสัย ได้ต้องกระทำต่อเนื่องอย่างน้อยเป็นเวลา 21 วัน ซึ่งสอดคล้องกับ
แมคเวลมอลท์ (Maxwellmaltz, 1969, 15 – 17) ที่ได้กล่าวว่า การกระทำจะตกผลึกกลายเป็นนิสัยได้หากมี
การกระทำอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 21 วัน โดยที่บุคคลนั้นต้องมีพื้นฐานความเชื่อที่ตนเองสามารถ
เปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้รูปแบบการเสริมสร้างทักษะของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงได้ดำเนินการติดตามเยาวชน
ชนเผ่ามูเซอแดง โดยใช้การบันทึก 21 วันแห่งการเรียนรู้ จึงส่งผลให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ
เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544, 2) ได้กล่าวว่า การบันทึกกิจกรรม
ที่ได้กระทำแต่ละวันทำให้ได้ข้อมูล เพื่อใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้ดีขึ้นยิ่งขึ้น
ซึ่งการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติหรือกิจกรรมที่ได้กระทำ เหมือนการปฏิบัติธรรมโดยวิธีนั่งสมาธิ เพราะในขณะที่
จิตกำลังทบทวนสิ่งที่ได้กระทำ เหมือนเป็นการพิจารณาตัวเอง พิจารณาการกระทำดีและไม่ดี ในขณะที่จิต
พิจารณาก็จะเกิดสมาธิ และเมื่อได้พิจารณาตนเองแล้ว ก็สามารถเข้าใจตนเองและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่
ซึ่งเป็นเสมือนเกิดปัญญาในการนำพาชีวิตผ่านพ้นทุกข์ได้ ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการเปลี่ยนแปลง
ทักษะทางสังคมใด ๆ ก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการหนุนเสริมเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงนั้น
มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาทิ ผู้ปกครอง สิ่งแวดล้อม บุคคลที่ใกล้ชิดซึ่งสอดคล้องกับ มอริโร (Morrow, 1981, 51
– 52) ที่ได้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมด้านการรับสาร ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนอยู่ใน
บรรยากาศที่มีการใช้ภาษา เกิดความพึงพอใจและสนุกสนานผ่านทางภาษา เปิดโอกาสผู้เรียนมีโอกาส
ใช้ภาษาอย่างต่อเนื่องอิสระ ไม่ว่าจะอยู่ในพัฒนาการขั้นใดก็ตาม การให้กำลังใจและการยอมรับนับถือต่อ
ความต้องการในการสื่อสาร หรือแม้กระทั่งการที่เราสนับสนุนให้ผู้เรียนมีโอกาสในการใช้ภาษาแสดง
ความรู้สึกและความคิดเห็นอาจเป็นการใช้ภาษาเพื่อการตั้งสมมติฐาน การสรุปหรือการทำนายเหตุการณ์
เป็นต้น เพราะทักษะทางสังคมเป็นทักษะสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญเพื่อเป็นรากฐานอันสำคัญ
ที่นำมาซึ่งความสำเร็จในชีวิตเมื่อเยาวชนเติบโตขึ้นไปในอนาคตซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
ของโคลเบอร์ก (แพรวภัทร ยอดแก้ว, 2557) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อเบื้องต้นว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง การที่บุคคล

มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความคิดและความเข้าใจของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ การเสริมสร้างทักษะทางสังคมด้านการอยู่อย่างพอเพียงนั้น สามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธี จากผลการศึกษาของสถาบันวิจัยนโยบายสาธารณะประเทศอังกฤษพบว่า การมีทักษะในการเข้าสังคมถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเหลือเยาวชนให้ประสบความสำเร็จ (นิตยสารการศึกษาวันนี้, 2551) ซึ่งถือเป็นการเตรียมความพร้อมเยาวชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงโดยผ่านการถกเถียงถึงปัญหาการแสดงออกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในปัจจุบัน (พรพรรณ ศรีอิสราพร, 2559)

สรุป

ผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอนส่งผลให้เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง ในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เกิดการเปลี่ยนแปลงทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง กล่าวคือ ทักษะทางสังคมด้านการสื่อสาร เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการอบรมมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารได้อย่างชัดเจน เข้าใจความหมายอย่างถูกต้อง ทักษะทางสังคมด้านความซื่อสัตย์สุจริต เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการอบรมมีความซื่อตรงต่อตนเองบิดา มารดา ครู และคนรอบข้าง ทักษะทางสังคมด้านอยู่อย่างพอเพียง เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการอบรมเกิดการดำรงชีวิตอย่างพออยู่พอกิน โดยใช้หลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้เงื่อนไขความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิต ทักษะทางสังคมด้านการมีจิตสาธารณะ เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการอบรม หลังจากเข้ารับการอบรมแล้วพวกเขารู้จักการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในโอกาสที่เหมาะสมและเต็มใจ ทักษะทางสังคมด้านการมีภาวะผู้นำ เยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงที่เข้ารับการอบรมมีการแสดงและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นแล้วนำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลงานวิจัยนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่าอื่นๆ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างทักษะทางสังคมในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เช่นกัน แต่ควรศึกษารูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงให้ละเอียดชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่าอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาเยาวชนรุ่นใหม่ให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางในการนำรูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดง อำเภอปางมะผ้า เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2557). **คู่มือแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมในสถานศึกษา.**

สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2557, จาก www.nongkhoo.in.th/files/downloads/nk3.doc.

กรมสุขภาพจิต. (2557). **พัฒนาการของวัยรุ่น.** สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2557, จาก <http://teenage1519.blogspot.com/>.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ

กัญญา สมบูรณ์. (2559). **รูปแบบการเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเยาวชนชนเผ่ามูเซอแดงในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน.** วิทยานิพนธ์สาขาผู้นำการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

จรีลักษณ์ รัตนพัทธ์. (2557). **ทักษะทางสังคม.** สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2558, จาก http://jareeluk.blogspot.com/2014/09/blog-post_27.html.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2554). **ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมการวิจัยและการพัฒนาบุคคล.** กรุงเทพฯ: องค์การส่งเสริมกิจการทหารผ่านศึกษา.

“ทักษะทางสังคม” ใครว่าไม่สำคัญ. (2551, 29 พฤษภาคม). สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2557, จาก <http://www.kriengsak.com/node/1646>.

แพรวภัทร ยอดแก้ว. (2557). **พัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก.** สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2557, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/236980>.

อณูทิพย์ ธารทอง. (2538). **16 ปี ปังโบ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แนวหน้า.

อุไร สุมาวีรธรรม. (2546). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร.** สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2557, จาก <http://www.arachinds-soft.com/research/index.html>.

อุษณีย์ โพธิสุข. (2544). **สร้างสรรค์นักคิด: คู่มือการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านทักษะความคิดระดับสูง.** กรุงเทพฯ: รัตนพรชัย.

Maxwellmaltz, M. (1969). **Psycho-Cybernetic: A New Way to Get More Living out of Life.** n.d: Pocket Books.

Morrow, K. (1981). **Principle of Communicative and Methodology.** In *Communication in the Classroom: Applications and Methods for Communicative Approach.* London: Longman.